מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לדעת להבחין בין ריב לוויכוח מכבד ולהכיר את כללי הזירה
- לבנות טיעון שלם הכולל טענה, נימוק, ראיה, דוגמה ומענה לטענת נגד
- לרכוש מילים וביטויים להקשבה פעילה ולוויכוח מכבד, גם כשקשה
- להכיר תפקידים שונים בזירת דיבייט ולדעת לשפוט טיעון לפי מחוון פשוט

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • מה זה דיבייט – זוכרים ומזהים

1. נכון – כך מסביר האתר את ההבדל בין ריב לוויכוח
2. נכון – זהו אחד משלושת הכללים של הזירה
3. לא נכון – הכלל הוא ההפך: מתווכחים על רעיונות, לא על אנשים

חלק ב' – פרק 1 • מה זה דיבייט – מבינים ומיישמים

1. ב – בריב מנסים לנצח את האדם, בוויכוח מחפשים את הרעיון הטוב
2. ב – שלושה

חלק ג' – פרק 1 • מה זה דיבייט – חושבים לעומק

1 – ד (לא על אנשים)
2 – ג (ומשקפים לפני שעונים)
3 – ב (זה סימן לחשיבה)
4 – א (מנסים לנצח את האדם)

חלק ד' – פרק 1 • מה זה דיבייט – כותבים ומנמקים

חלק ה' – פרק 2 • בונים טיעון חזק – שלבי הטיעון

1 – ג (מה העמדה שלי בנושא)
2 – א (למה אני חושב/ת כך)
3 – ד (נתון, מחקר או מקור שמחזק את הנימוק)
4 – ב (מקרה מהחיים שממחיש את הנימוק)

חלק ו' – פרק 2 • בונים טיעון חזק – מה תפקיד המשפט?

1. א – טענה
2. ב – נימוק

חלק ז' – פרק 2 • בונים טיעון חזק – כותבים טיעון שלם

1. משפט עמדה ברור בעד או נגד, עם אחד מהפתיחים
2. סיבה הגיונית שמסבירה את הטענה, עם מילת סיבה

חלק ח' – פרק 3 • מדיבור לכתיבה טיעונית – הכרת המושגים

1. א – הסיבה לטענה
2. ב – נתון, מחקר או דברי מומחה שמחזקים את הנימוק

חלק ט' – פרק 3 • מדיבור לכתיבה טיעונית – זיהוי משפטים

1. נכון – המילה 'לדעתי' פותחת הבעת עמדה אישית
2. לא נכון – דוגמה היא מקרה מוחשי מהחיים, ואילו נתון או סקר הם ראיה

חלק י' – פרק 3 • מדיבור לכתיבה טיעונית – מילות קישור

1 – ב (משום ש)
2 – ד (לכן)
3 – א (אולם)
4 – ג (אף על פי ש)

חלק י״א – פרק 3 • מדיבור לכתיבה טיעונית – השלמת מושגים

- 1. ראיה
- 2. תוצאה

חלק י״ב – פרק 4 • חוסן בוויכוח והקשבה פעילה – מושגי יסוד

- 1. א – עצור
- 2. ג – 6

חלק י״ג – פרק 4 • חוסן בוויכוח והקשבה פעילה – עוד שאלות קלות

- 1. נכון – שלבי הכלי הם עצור, שרירים, נשימה, דיבור עצמי מרגיע וקדימה.
- 2. נכון – אלו שלוש הדרכים שמוזכרות באתר להקשבה פעילה.

חלק י״ד – פרק 4 • חוסן בוויכוח והקשבה פעילה – השלמה

- 1. קדימה
- 2. שיקוף

חלק ט״ו – פרק 4 • חוסן בוויכוח והקשבה פעילה – התאמה

- 1 – ד (לשתות מים ולשבת זקוף)
- 2 – א (לרשום את טענת הצד השני ולחפש בה נקודה נכונה)
- 3 – ב (לתת שם לרגש, למשל ‘אני מתוסכל/ת’)
- 4 – ג (להיעזר בקבוצה ולהתייעץ)

חלק ט״ז – פרק 5 • תפקידים, שיפוט והצבעה בזירה – מכירים תפקידים

- 1. א – נואם/ת פתיחה
- 2. ב – בונה טיעונים

חלק י״ז – פרק 5 • תפקידים, שיפוט והצבעה בזירה – מזהים נכון

- 1. נכון – כתוב במפורש: מקשיב/ה לצד השני ועונה לטענות שלו
- 2. לא נכון – שומר/ת הזמן מפעיל/ה את הטיימר; השופט/ת מעריך/ה לפי המחוון

חלק י״ח – פרק 5 • תפקידים, שיפוט והצבעה בזירה – מתאימים תפקיד לתיאור

- 1 – ב (סוגר/ת את הדיון: מה אמרנו ולמה צדקנו)
- 2 – ג (שואל/ת שאלה אחת לכל צד בסוף הדיון)
- 3 – א (מתעד/ת את הטענות הטובות משני הצדדים)

חלק י״ט – פרק 5 • תפקידים, שיפוט והצבעה בזירה – המחוון במילים שלי

- 1. בהירות

חלק כ׳ – פרק 6 • פורמטים ונושאים לדיון – מכירים את הפורמטים

- 1. ג – ארבעה
- 2. ב – 10 דקות

כרטיס יציאה – מה לחפש

- התשובה כוללת שלושה משפטים נפרדים ומתאימים לתפקיד שלהם (טענה/נימוק/דוגמה), עם מילת קישור מתאימה כמו 'כי' או 'לדוגמה'
- נעשה שימוש בביטויים מכבדים כמו 'אני רואה את זה אחרת' או 'יש בזה היגיון, אבל' ולא בביטויים פוגעניים
- ההסבר מבחין בין התמקדות באדם (ריב) להתמקדות ברעיון (ויכוח), עם דוגמה רלוונטית מחיי בית הספר

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לשלושה מפגשים: יסודות וכללים, בניית טיעון וכתיבה, ולבסוף חוסן ותפקידים
- לתלמידים שמתקשים אפשר לתת פתיחי משפט מוכנים (כמו 'לדעתי...', 'משום ש...') ולבקש להשלים רק סוף המשפט
- לתלמידים מתקדמים אפשר לבקש לכתוב טיעון מלא על נושא מבנק הנושאים כולל מענה לטענת נגד, בלי עזרה מפתיחי משפט
- כדאי לשלב תרגול בעל פה בזוגות לפני הכתיבה, כדי שהתלמידים יתרגלו את הביטויים המכבדים לפני שהם כותבים אותם

חוברת תרגול – זירת הדיבייט: מתווכחים בכבוד

זירת הדיבייט – מתווכחים בכבוד

חט״ב · חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מה זה דיבייט
2. פרק 2 – בונים טיעון חזק
3. פרק 3 – מדיבור לכתיבה טיעונית
4. פרק 4 – חוסן בוויכוח והקשבה פעילה
5. פרק 5 – תפקידים, שיפוט והצבעה בזירה
6. פרק 6 – פורמטים ונושאים לדיון

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – זירת הדיבייט: מתווכחים בכבוד

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בחוברת הזו תתרגלו שלב אחר שלב איך בונים טיעון, איך מקשיבים בכבוד ואיך מתמודדים עם ויכוח שמתחמם. עבדו בסדר הפרקים, ונסו להיעזר במילים ובדוגמאות שמופיעות בכל פרק.

בנק מילים: ראיה | תוצאה | שיקוף | בהירות | קדימה

1 חלק א' – פרק 1 • מה זה דיבייט – זוכרים ומזהים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בריב מנסים לנצח את האדם, ובוויכוח מחפשים את הרעיון הכי טוב	☐	☐
2	מותר לשנות דעה באמצע ויכוח, וזה נחשב סימן לחשיבה טובה	☐	☐
3	בזירת הדיבייט מתווכחים על האנשים ולא על הרעיונות שלהם	☐	☐

2 חלק ב' – פרק 1 • מה זה דיבייט – מבינים ומיישמים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההבדל העיקרי בין ריב לוויכוח לפי הזירה?

א) בריב צועקים ובוויכוח שרים

ב) בריב מנסים לנצח את האדם, בוויכוח מחפשים את הרעיון הטוב

ג) אין הבדל ביניהם

2. כמה כללים יש בזירת הדיבייט?

א) שניים ב) שלושה ג) ארבעה

3 חלק ג' – פרק 1 • מה זה דיבייט – חושבים לעומק

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מתווכחים על רעיונות	___	**א.** מנסים לנצח את האדם
2. מקשיבים עד הסוף	___	**ב.** זה סימן לחשיבה
3. מותר לשנות דעה	___	**ג.** ומשקפים לפני שעונים
4. ריב	___	**ד.** לא על אנשים

4 חלק ד' – פרק 1 • מה זה דיבייט – כותבים ומנמקים

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

5 חלק ה' – פרק 2 • בונים טיעון חזק – שלבי הטיעון

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. טענה	___	**א.** למה אני חושב/ת כך
2. נימוק	___	**ב.** מקרה מהחיים שממחיש את הנימוק
3. ראיה	___	**ג.** מה העמדה שלי בנושא
4. דוגמה	___	**ד.** נתון, מחקר או מקור שמחזק את הנימוק

6 חלק ו' – פרק 2 • בונים טיעון חזק – מה תפקיד המשפט?

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. "לדעתי, צריך לבטל ציונים בחטיבת הביניים" – איזה שלב זה?

א) טענה ב) נימוק ג) דוגמה

2. "משום שמשוב במילים עוזר להבין מה לשפר" – איזה שלב זה?

(א) טענה (ב) נימוק (ג) ראיה

7 חלק ז' – פרק 2 • בונים טיעון חזק – כותבים טיעון שלם

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הנושא: צריך לאסור טלפונים ניידים לאורך כל יום הלימודים. כתבו טענה, והשתמשו באחד הפתיחים: לדעתי... / אני סבור/ה ש...

2. כתבו נימוק לטענה שלכם, בעזרת מילת סיבה: משום ש / מאחר ש

8 חלק ח' – פרק 3 • מדיבור לכתיבה טיעונית – הכרת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה תפקידו של הנימוק בטיעון?

(א) הסיבה לטענה (ב) הדוגמה המוחשית (ג) תשובה לטענת נגד

2. מהי ראיה (ביסוס) בטיעון?

(א) מקרה מוחשי שממחיש את הנימוק

(ב) נתון, מחקר או דברי מומחה שמחזקים את הנימוק

(ג) משפט שמסכם את העמדה

9 חלק ט' – פרק 3 • מדיבור לכתיבה טיעונית – זיהוי משפטים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	משפט שמתחיל במילה 'לדעתי' הוא בדרך כלל טענה או עמדה.	☐	☐
2	דוגמה בטיעון היא תמיד נתון מספרי או תוצאת סקר.	☐	☐

10 חלק י׳ – פרק 3 • מדיבור לכתיבה טיעונית – מילות קישור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. סיבה	___	**א.** אולם
2. תוצאה	___	**ב.** משום ש
3. ניגוד	___	**ג.** אף על פי ש
4. ויתור והסתייגות	___	**ד.** לכן

11 חלק י״א – פרק 3 • מדיבור לכתיבה טיעונית – השלמת מושגים

השלימו את המילה החסרה.

1. משפט שמביא נתון, מחקר או דברי מומחה כדי לחזק את הנימוק נקרא _____ .

2. משפט שפותח במילה 'לכן' מבטא יחס של _____ .

12 חלק י״ב – פרק 4 • חוסן בוויכוח והקשבה פעילה – מושגי יסוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הפירוש של האות הראשונה בכלי עש״ן ד״ק?

(א) עצור (ב) עניין (ג) עצב

2. כמה ערוצים יש בכלי גש״ר מאח״ד?

(א) 4 (ב) 5 (ג) 6

13 חלק י״ג – פרק 4 • חוסן בוויכוח והקשבה פעילה – עוד שאלות קלות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דיבור עצמי מרגיע הוא אחד משלבי כלי עש״ן ד״ק.	☐	☐
2	הקשבה פעילה כוללת שלוש טכניקות: שיקוף, שאלה וסיכום.	☐	☐

14 חלק י״ד – פרק 4 • חוסן בוויכוח והקשבה פעילה – השלמה

השלימו את המילה החסרה.

1. בכלי עש״ן ד״ק, השלב האחרון שבו חוזרים לדיון נקרא _____ .

2. בטכניקת _____ חוזרים במילים שלנו על מה שהצד השני אמר.

15 חלק ט״ו – פרק 4 • חוסן בוויכוח והקשבה פעילה – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. גוף	___	**א.** לרשום את טענת הצד השני ולחפש בה נקודה נכונה
2. שכל	___	**ב.** לתת שם לרגש, למשל ‘אני מתוסכל/ת’
3. רגש	___	**ג.** להיעזר בקבוצה ולהתייעץ
4. חברה	___	**ד.** לשתות מים ולשבת זקוף

16 חלק ט״ז – פרק 5 • תפקידים, שיפוט והצבעה בזירה – מכירים תפקידים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי בזירה מציג/ה את העמדה של הקבוצה בבהירות ובביטחון בתחילת הדיון?

(א) נואם/ת פתיחה (ב) בונה טיעונים (ג) מפריכ/ה

2. מי אחראי/ת על הנימוקים, הראיות והדוגמאות של הקבוצה?

(א) שומר/ת זמן (ב) בונה טיעונים (ג) מסכמ/ת

17 חלק י״ז – פרק 5 • תפקידים, שיפוט והצבעה בזירה – מזהים נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	תפקיד המפריכ/ה הוא להקשיב לצד השני ולענות לטענות שלו	☐	☐
2	תפקיד שומר/ת הזמן הוא לשפוט את הקבוצות לפי המחוון	☐	☐

18 חלק י״ח – פרק 5 • תפקידים, שיפוט והצבעה בזירה – מתאימים תפקיד לתיאור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מסכמ/ת	___	**א.** מתעד/ת את הטענות הטובות משני הצדדים
2. מראיינ/ת	___	**ב.** סוגר/ת את הדיון: מה אמרנו ולמה צדקנו
3. כתב/ת	___	**ג.** שואל/ת שאלה אחת לכל צד בסוף הדיון

19 חלק י״ט – פרק 5 • תפקידים, שיפוט והצבעה בזירה – המחוון במילים שלי

השלימו את המילה החסרה.

1. אחד מארבעת קריטריוני המחוון בודק אם העמדה מוצגת בבירור וקל לעקוב אחריה – זהו קריטריון ה _____

20 חלק כ' – פרק 6 • פורמטים ונושאים לדיון – מכירים את הפורמטים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. בפורמט 'ארבע פינות' כמה שלטים תולים בכיתה?

(א) שניים (ב) שלושה (ג) ארבעה

2. כמה זמן אורך פורמט 'דיבייט בזוגות' לפי הזירה?

(א) 5 דקות (ב) 10 דקות (ג) 20 דקות

כרטיס יציאה

תן/י דוגמה למשפט טענה, למשפט נימוק ולמשפט דוגמה על נושא מבנק הנושאים

כתוב/כתבי שתי דרכים לענות בכבוד למישהו שחושב אחרת ממך

איך הרגשתי בשיעור? 😕 😐 🙂 😀